

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

VÅR REFERANSE
22/6881

DERES REFERANSE

DATO
30.09.2022

Utredning om gjennomføring av direktiv (EU) 2019/1937 (varslingsdirektivet) i norsk rett - høringsuttalelse

Finanstilsynet viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev 17. juni 2022 vedrørende utredning med forslag til gjennomføring av direktiv (EU) 2019/1937 (varslingsdirektivet) i norsk rett. Vedlagt utredningen fulgte forslag til lov om beskyttelse av personer som varsler om overtredelser av EØS-retten (EØS-varslerloven) og utkast til forskrift om ekstern varslingskanal etter EØS-varslerloven m.m. Frist for å sende inn hørings svar er satt til 16. september 2022. Finanstilsynet har fått utsatt frist til 1. oktober 2022.

Finanstilsynet støtter i hovedsak forslagene til lov- og forskriftsregulering av direktivet som er utarbeidet med sikte på å gjennomføre direktivet i norsk rett.

Til forslaget om ekstern varslingskanal

I utredningen under punkt 9.2.1 drøftes det om det skal utpekes én eller flere kompetente myndigheter som skal ha ansvaret for å motta, gi tilbakemelding og følge opp varsler som inngis gjennom ekstern varslingskanal.

Utredningen går inn for at det opprettes én sentral, ekstern varslingskanal, slik at én kompetent myndighet får ansvar for å motta og følge opp varsler som inngis på bakgrunn av EØS-varslerlovens saklige virkeområde. Forslaget begrunnes med at det kan være krevende for varsler å vite hvilken myndighet som er korrekt mottaker av varselet, dersom flere organer skal forvalte oppgaven innenfor ulike sektorer. Videre vises det samme sted til at oppgaven bør forvaltes av et organ som har fagkunnskap på varsling.

Justisdepartementet har i sitt høringsbrev bedt om høringsinstansenes syn på hva slags oppfølging den sentrale varslingsenheten bør ha.

Finanstilsynet har allerede i dag etablert en varslingskanal og mottar gjennom denne varsler om mulige overtredelser av lovgivningen Finanstilsynet forvalter, herunder EØS-rett.

Varsler til Finanstilsynet inngår som informasjonsgrunnlag i tilsynsarbeidet. Selv om mange av varslene enkeltvis ikke gir grunnlag for umiddelbar oppfølging, kan det over tid gi et bedre bilde av et problemområde. Det er ikke noe krav om å være ansatt i Finanstilsynet eller et finansforetak for å inngi et varsel gjennom tilsynets portal. Varsler som Finanstilsynet mottar, saksbehandles som

utgangspunkt ikke på samme måte som varsler etter arbeidsmiljøloven eller slik som varslingsdirektivet oppstiller krav om.

Finanstilsynet mener at det er lite hensiktsmessig å legge opp til at varsler som gjelder brudd på EØS-regelverk Finanstilsynet har tilsyn med, skal gå til andre enn Finanstilsynet. Finanstilsynet viser til at den materielle varslingsretten etter direktivet gjelder mulig overtredelse av en rekke nærmere spesifiserte rettsakter blant annet innenfor EØS-retten Finanstilsynet forvalter, jf. direktivet artikkel 2 og bilaget del I bokstav B. De aktuelle direktivene inneholder til dels kompliserte regler på finansmarkedsrettens område. Det vil kunne kreve spesialisert fagkunnskap å vurdere varsler som gjelder mulig overtredelse av disse rettsaktene. Det antas også at det normalt vil være vanskelig for det utpekte organet å gjøre noe annet enn å oversende slike varsler til Finanstilsynet.

I tillegg kommer at Finanstilsynet vil være kompetent organ for en rekke av de spesifikke EØS-regelverkene som i dag inneholder regler om varsling. Finanstilsynet har som nevnt allerede en etablert varslingskanal som vil videreføres framover, uavhengig av hvordan varslingsdirektivet følges opp. Det er derfor vanskelig å se at opprettelse av et sentralt varslingsorgan for deler av det finansielle sektorregelverket vil kunne bidra til en bedre varslingsordning. Finanstilsynet antar at det for ansatte i tilsynsenheter og andre ansatte i finansnæringen vil være naturlig å varsle Finanstilsynet om mulige overtredelser av regelverket det har tilsyn med.

Finanstilsynet går på denne bakgrunn inn for at Finanstilsynet skal motta og behandle varsler om mulige overtredelser av EØS-retten innenfor finanssektoren som sektormyndighet. Finanstilsynet tar ikke stilling til spørsmålet om utpeking av et sentralt varslingsorgan for varsler som gjelder regelverk på andre områder.

Økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene

Forslaget om å opprette en sentral, ekstern varslingskanal vil få økonomiske og administrative kostnader knyttet til etablering og drift. Finanstilsynet mener det er vanskelig å ha noe kvalifisert oppfatning om hva som må påregnes av økonomiske og administrative konsekvenser for den utpekte varslingsenheten. Finanstilsynet er enig med utvalget i at oppmerksomhet om varslingsloven vil bidra til økt oppmerksomhet på varsling og dermed bidra til at flere varsler.

Kostnadene for Finanstilsynet antas å ikke være vesentlige ettersom Finanstilsynet allerede har en ekstern varslingskanal og rutiner for interne varslinger. Kostnadene ved å behandle og følge opp varsler som innkommer gjennom den eksterne, sentrale varslingskanalen, er usikre, men det vil trolig kreve en større grad av samarbeid/koordinering med den sentrale varslingskanalen. Dette vil likevel være avhengig av hva slags oppfølging den sentrale enheten skal ha. I tillegg må det trolig påregnes noe mer arbeid med å gi tilbakemeldinger til varsler, selv om dette antas å kunne standardiseres til en viss grad. Finanstilsynets oppfølging av de sektorspesifikke varslingene som følger direkte av rettsaktene, jf. lovutkastet § 5 og direktivet artikkel 3 og bilaget del II A, vil kreve at regelverket gjennomgås med sikte på å etablere regler som bringer disse i samsvar med minimumsstandardene som følger av direktivet.

Plikten til å opprette interne varslingskanaler for private som sysselsetter 50 ansatte eller flere, vil omfatte en rekke foretak under tilsyn. Finanstilsynet er imidlertid enig med utvalget i at dette er kostnader som norske arbeidsgivere i dag allerede har ved varsler etter arbeidsmiljøloven.

For Finanstilsynet

Ann Viljugrein
direktør for bank- og forsikringstilsyn

Hege Bunkholt Elstrand
seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.